

כלכלה

הוראות

א. משך הבחינה: שעותיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	–	(27×2)	–	54	נקודות
פרק שני	–	(24×1)	–	24	נקודות
פרק שלישי	–	(11×2)	–	22	נקודות
סך הכול	–			100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: יש לענות בתמצות ובבהירות.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (54 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 1–4 (לכל שאלה – 27 נקודות).

1. בעת האחרונה בנק ישראל נוקט מדיניות מוניטרית מרסנת.
 - א. מהי מדיניות מוניטרית מרסנת? מהי מטרתה? (7 נקודות)
 - ב. הציגו והסבירו באמצעות עקומות ביקוש והיצע לכסף את ההשפעה של מדיניות זו על שער הריבית. (9 נקודות)
 - ג. בעקבות השינוי בשער הריבית חלה ירידה בביקוש לדירות חדשות למגורים, ובו בזמן צומצם מספר התחלות הבנייה של דירות אלה. למרות שינויים אלה לא חל שינוי במחירי הדירות החדשות. הציגו והסבירו באמצעות עקומות ביקוש והיצע לדירות חדשות, כיצד לא חל שינוי במחירי הדירות החדשות. (11 נקודות)
2. הממשלה החליטה להגדיל את השקעתה בטכנולוגיות מתקדמות בתחום ההוראה והלמידה.
 - א. הגדירו את המושג השקעה. (5 נקודות)
 - ב. הציגו והסבירו באמצעות עקומת התמורה את ההשפעה של החלטת הממשלה על הרכב הייצור של המשק בטווח הקצר ועל אפשרויות הייצור והרכב הייצור של המשק בטווח הארוך. הניחו שהמשק נמצא בשיווי משקל בתעסוקה מלאה. (11 נקודות)
 - ג. מהי ההשפעה של החלטת הממשלה על היקף התעסוקה ועל רמת המחירים במשק? הציגו והסבירו את דבריכם באמצעות המודל הקיינסיאני. הניחו שהמשק נמצא בשיווי משקל בתעסוקה מלאה. (11 נקודות)
3. מחירי הדירות למגורים הם גבוהים ולכן החליטה רשות מקרקעי ישראל למכור קרקעות לקבלנים במחיר נמוך יותר.
 - א. הסבירו מהו גורם ייצור. (5 נקודות)
 - ב. הציגו והסבירו באמצעות עקומות ביקוש והיצע לדירות חדשות את ההשפעה של החלטת רשות מקרקעי ישראל על מחירי הדירות החדשות ועל סך פדיון הקבלנים. (11 נקודות)
 - ג. הציגו והסבירו באמצעות עקומות ביקוש והיצע לדירות שכורות את ההשפעה של החלטת רשות מקרקעי ישראל על גובה שכר הדירה ועל סך ההכנסות של בעלי הדירות מהשכרת דירותיהם. (11 נקודות)
4. בשנה האחרונה רכשו חברות אמריקניות כמה חברות ישראליות גדולות.
 - א. מהו שער חליפין? הציגו דוגמה מספרית. (5 נקודות)
 - ב. מהו השינוי שיחול בשער החליפין של השקל לעומת הדולר בעקבות רכישה זו, וכיצד מכונה שינוי זה? הציגו והסבירו באמצעות עקומות ביקוש והיצע למט"ח. (10 נקודות)
 - ג. הציגו והסבירו בעזרת המודל הקיינסיאני את השפעת השינוי בשער החליפין על התוצר במשק הישראלי ועל רמת התעסוקה במשק. הניחו שהמשק נמצא בשיווי משקל של אבטלה. (12 נקודות)

פרק שני (24 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 5-6.

5. קראו את הקטע שלפניכם, וענו על הסעיפים שאחריו.

הפלישה של רוסיה לאוקראינה החזירה את העולם עשרים שנה לאחור. הסנקציות הכלכליות נגד רוסיה נראות לרבים במדינות המערב דרך אופטימלית ללחוץ להפסקת המלחמה, מכיוון שלכאורה הן לא פוגעות בחיי אדם אלא רק במצב הכלכלי.

בעקבות הפלישה הפסיקו חברות מערביות רבות כמו אפל, מקדונלדס וקוקה קולה את פעילותן ברוסיה, ובד בבד הצטמצם ייצוא החיטה והנפט מרוסיה.

נוסף על כך מיליוני עובדים רוסים היגרו למדינות אחרות.

העולם חוגג את הסנקציות נגד רוסיה ומתעלם מן הסכנות שבנפילת המעצמה של פוטין: מיליוני פליטים, רעב ואינפלציה.

(מעובד על פי ד' מרמור, **גלובס**, 12/03/2022)

א. (1) הגדירו את המושג נסיגה כלכלית.

(2) הציגו והסבירו באמצעות עקומת התמורה את ההשפעה של הגירת מיליוני עובדים רוסים על אפשרויות הייצור של

המשק ברוסיה בטווח הארוך.

הניחו שהמשק הרוסי נמצא במצב מוצא של תעסוקה מלאה.

(14 נקודות)

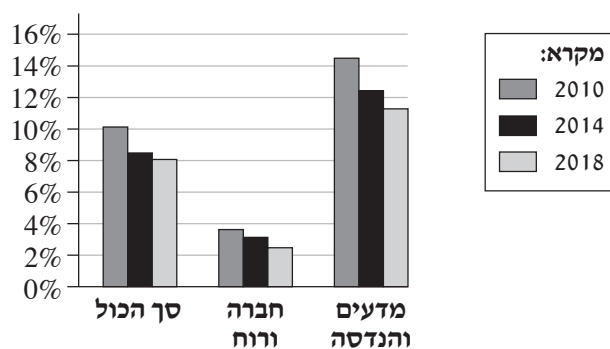
ב. (1) הגדירו את המושג גלובליזציה. כתבו יתרון אחד וחסרון אחד של הגלובליזציה.

(2) הדגימו והסבירו שני היבטים של הגלובליזציה שבאים לידי ביטוי בקטע שקראתם.

(10 נקודות)

6. התרשים שלהלן מציג את אחוז האקדמאים הישראלים בעלי תואר שלישי ששהו בחו"ל שלוש שנים לפחות, בשנים 2010, 2014 ו-2018, לפי תחום ההשכלה.

**אחוז האקדמאים בעלי תואר שלישי ששהו בחו"ל שלוש שנים לפחות
בשנים 2010, 2014, 2018, לפי תחום ההשכלה**



מקור: מרכז המחקר והמידע של הכנסת, יוני 2020

עיינו בתרשים, וענו על הסעיפים א-ב שלפניכם.

- א. (1) הגדירו את התופעה "בריחת מוחות". ציינו שתי סיבות לתופעה.
- (2) על פי התרשים, כתבו את הקשר בין תחום ההשכלה ובין שיעור האקדמאים הישראלים ששהו בחו"ל.
(10 נקודות)
- ב. (1) כתבו את השינוי בשיעור סך כל האקדמאים בעלי תואר שלישי ששהו בחו"ל ואת מגמת השינוי, משנת 2010 עד שנת 2018.
- (2) כיצד מגמה זו משפיעה על אפשרויות הייצור ועל הרכב הייצור של המשק הישראלי בטווח הארוך? הציגו והסבירו באמצעות עקומת התמורה.
- הניחו שהמשק נמצא בשיווי משקל של תעסוקה מלאה.
(14 נקודות)

פרק שלישי (22 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 7-12 (לכל שאלה – 11 נקודות).

7. במשק הנמצא בתעסוקה מלאה מייצרים מקררים ומזגנים בלבד. בעת האחרונה חל שיפור טכנולוגי רק בייצור המקררים, אך התברר כי למעשה גדל הייצור של שני המוצרים.
- א. מהו שיפור טכנולוגי, ומהי השפעתו על המשק? הסבירו. (4 נקודות)
- ב. כיצד ייתכן שגדל הייצור של שני המוצרים, אף על פי שרק בייצור המקררים היה שיפור טכנולוגי? הציגו והסבירו בעזרת עקומת התמורה. (7 נקודות)
8. בשנה האחרונה גדל ייבוא המכוניות במשק.
- א. הגדירו מהו שוק מט"ח. (4 נקודות)
- ב. כיצד הגידול בייבוא המכוניות משפיע על שער החליפין? הציגו והסבירו בעזרת עקומות ביקוש והיצע למט"ח. (7 נקודות)
9. גמישות הביקוש למוצר מסוים היא פחות מ-1.
- א. איזה סוג ביקוש יש למוצר זה? הסבירו. (4 נקודות)
- ב. הציגו והסבירו בעזרת עקומות ביקוש והיצע את השינוי שיחול בפדיון היצרנים עקב השיפור בטכנולוגיית הייצור של המוצר. (7 נקודות)
10. ארבע חברות דלק ישראליות מחזיקות בכ- 90% משוק הדלק הישראלי.
- א. כתבו שלושה מן התנאים הנדרשים לקיום של תחרות משוכללת. (5 נקודות)
- ב. האם בשוק הדלק בישראל יש תחרות משוכללת? הסבירו. (6 נקודות)
11. בשנים האחרונות נסגרו בעקבות תהליכי גלובליזציה מפעלי טקסטיל בישראל.
- א. מהי הדילמה הערכית שמלווה את הגלובליזציה ובאה לידי ביטוי בפתיח של השאלה? ציינו שני ערכים מתנגשים. (6 נקודות)
- ב. על פי המלצתכם, מה הממשלה צריכה לעשות כדי לסייע בפתרון דילמה זאת? (5 נקודות)
12. אזרחים רבים בישראל אינם מבינים מה הן הזכויות המובטחות להם בביטוחי הבריאות הפרטיים השונים, ומה הם ההבדלים בין ההצעות השונות.
- א. הגדירו מהו כשל שוק. (5 נקודות)
- ב. הסבירו איזה כשל שוק מתקיים בשוק ביטוחי הבריאות. (6 נקודות)

בהצלחה!